

STOCKHOLM-SYNDROMET: 13 verdenskjente økonomer, deriblant Joseph Stiglitz, François Bourguignon og vår egen Kalle Moene, har gått sammen om åtte prinsipper for hvordan ny økonomisk politikk bør se ut.

FOTO: SIV DOLMEN, MARGIT B. SELSFJORD OG CHRISTOPHER OLSSEV

Tungvektene fra Verdensbanken vil ha ny økonomisk politikk:

Ber om ny kurs

SNU OM: Teorien om at utemmede markeder sprer velstanden fra toppen og ned, er feil. Det hevder 13 toppøkonomer i nytt opprop.

IDÉDEBATT

Av Stian Nicolajsen

Nobelprisvinneren Joseph Stiglitz står i spissen for et kobbelt på 13 økonomer som ber om en ny kurs i verdensøkonomien i et nytt opprop.

Sammen med fire tidligere sjeføkonomer i Verdensbanken er vår egen Kalle Moene blant dem som har undertegnet den ferske «Stockholm-uttalelsen».

Uttalelsen ble til på et møte i Stockholm i regi av blant an-

FAKTA

Stockholm-uttalelsen:

■ 13 verdensledende økonomer, deriblant nobelprisvinner Joseph Stiglitz, har utarbeidet åtte prinsipper for hvordan moderne økonomisk politikk bør utformes.

■ De hevder at tradisjonell økonomisk tenkning ikke lenger er gyldig, og at ulikhet innad i land truer det sosiale samholdet og økonomisk framgang.

■ Økonomene var nylig samlet i Stockholm i regi av Verdensbanken og Sida, Sveriges svar på norske Norad.

net Verdensbanken, der økonomene var samlet for å gi råd til dagens myndigheter.

Økonomene hevder at tradisjonell økonomisk tenkning ikke lenger er gyldig. Ulikhet innad i land truer sosialt samhold og økonomisk framgang, og teorien om at frie markeder fører til økonomisk vekst som sprer seg fra toppen og ned, har vist seg å være feil.

– At folk som meg uten vik-

tige stillinger i det internasjonale samfunnet mener dette, er ikke nytt, men det er oppsiktsvekkende at tungvektene fra Verdensbanken står bak et slikt budskap. Det viser at det pågår en nyorientering i grenselandet mellom fagøkonomien og økonomisk politikk, sier Kalle Moene, professor ved Universitetet i Oslo.

Kritisk til vekst

I tillegg til Stiglitz har tre tidligere sjeføkonomer i Verdensbanken skrevet under på oppropet: François Bourguignon, Kaushik Basu og Justin Yifu Lin.

Et av prinsippene økonomene har samlet seg om, er at land bør bruke finanspolitikken til å utjevne økonomiske svingninger.

De skriver at politikere ofte ender opp med et fetisjistisk forhold til å balansere budsjettene, og at det er nødvendig å bruke finanspolitikk og offentlige investeringer for å komme ut av dårlige økonomiske tider.

Det kan leses som en kri-

tikk av den rådende kuttpolitikken i EU.

Enighet om prinsipper

Økonomene har blitt enige om en rekke prinsipper i uttalelsen.

For eksempel mener de at den økonomiske politikken bør ha flere mål enn kun økonomisk vekst. Helse, utdanning og sysselsetting bør vektlegges i tillegg til forbruk. Økonomisk vekst er i seg selv ikke noen garanti for at disse målene oppnås, skriver de.

I uttalelsen skriver de videre at utvikling er nødt til å være inkluderende. Høy ulikhet vil ofte føre til at fattige mister innflytelse over samfunnet og et svekket demokrati.

Et annet av prinsippene fra Stockholm-uttalelsen er at balansen mellom marked, stat og sivilsamfunn må bedres. Markedet er i seg selv en sosial institusjon som må reguleres, og staten har en viktig rolle der markedet ikke fungerer, for eksempel innen finans, helse og miljø. Samtidig

advarer de mot at staten tar over oppgaver som sivilsamfunn og marked løser godt.

Utviklingen av ny teknologi reiser nye politiske problemstillinger. Lønnsandelen synker som følge av ny teknologi til fordel for høyere profitt for kapitalen, og dette fordrer nye overføringsmekanismer via skatt og profittdeling.

Falsk frihandel

Selv om utviklingsøkonomene er kritisk til overdreven markedsretting av økonomien, mener de at den økte frihandelen mellom land har bidratt til å minske fattigdommen og vært et gode.

Moene mener derimot at de utskjulte frihandelsavtalene som TTIP og Tisa ikke handler om frihandel.

– Mange av disse nye frihandelsavtalene seiler under falskt flagg. De handler ikke om frihandel, men om å gi store selskaper kontroll over politikk og inneholder mekanismer som skal kontrollere og begrense mulighetene for å føre nasjonal politikk. Frihandel etter vår definisjon er fravær av toll og kvoter.

stiann@klassekampen.no

ØKONOMI
& arbeidsliv